

Vinduer, Døre og Lister.

Godt og billigt Arbejde.
Hugo Øster's Maskinsnedkeri,
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

Forlovelse, Ægteskab, verdensberømt Bog, 196 Sider, 1,85. — Dr. M. Fadden, amerikansk Læge: Ægteskabelig Livslykke, 2 store Bind, kun 3 Kr. for begge B. — Døjle Sine, den unge, dybtstunkne Kvindes Testamente, Opdrag 40.000, 1,35. — Ford: Hemmeligheden ved at tjene Penge, 1,25. — Sundhedsleer, mange Oplysninger, kun 1,00. — Elvekjær: Muntre Fortællinger, kun 1 Kr. 25 Øre. — Filmens Eventyr, stort Pragtværk med 125 Kunstfotos, kun 3½ Kr. — Ungdom og Kærlighed, 0,75. Seives Bogforlag, Ald. P. S. O., Odense.

det er Sæsonfiskeri, altfor mange flittige Medborgere i det færøske Samfund, der gaar ledige den største Del af Aaret — et stort Tab for hele det færøske Samfund.

For at bøde paa disse Tingenes Tilstand og genrejse Fiskeriet ved Færoerne, har Arbejdere og Fiskere i Transgissvaag startet det store cooperative Foretagende »Isvirki«. I Forbindelse hermed bygges der nu i Danmark 6 mindre Motor-Kuttere, der i Samarbejde med Frysingsanstalten skal drive Fiskeri her ved Øerne. At der særlig vil blive lagt Vægt paa at fiske ved Færoerne, er der ingen Tvivl om, da det jo gælder om at faa færøsk Fisk, da netop den færøske Fisk er en verdenskendt Kvalitet. At disse Fangstfartøjer, der er forsynede med gode, solide Motorer, til Tider vil søge andre Fangstpladser, f. Eks. »Hvalsbak«, er ikke usandsynligt. Turen kan jo gøres paa ganske kort Tid, da de ikke behøver at være længe undervejs.

Naar Fiskere og Arbejdere paa Sudero nu har taget Initiativet til at genrejse Hjemmefiskeriet, særlig med Henblik paa Færsk-Fisk-Export, kan der være al Grund til at vente, at D'Hrr. Redere og Fiskeopkøbere ogsaa kraftigt tager Initiativet til, at Klipfiskeproduktionen kan vokse kraftigt — og at Klipfiskeexporten forøges betydeligt. For at dette kan ske, maa der allerede nu gøres Forberedelser til en Foranstaltning, hvorefter al færøsk-fanget Fisk (Saltfisk) kan blive tilvirket til Klipfisk — og derved komme hele det færøske Samfund til Gode. Der maa dog nu være Tid til at sætte en alvorlig Stopper for den Saltfiskeexport, der i saa udpræget Grad har været drevet i de sidste Aar.

Der arbejdes for Tiden paa at faa et Exportskib til Udførsel af fersk Fisk fra Færoerne til de europæiske Markeder, og Hr. Lagtingsmand P. M. Dam opholder sig i København i den Anledning. Var det ikke ogsaa en Tanke til Overvejelse for vore Foregangsmand paa Klipfiske-Exportens Omraade, at gøre Udveje for, at al færøsk-fanget Fisk (Saltfisk) kunde blive bragt i Land paa Færoerne og tilvirket til Klipfisk. Vi maa nu mere og mere slaa ind paa mere at exportere færdige Varer — og ikke, som hidtil, hovedsagelig exportere ikke-færdigbehandlede Varer.

Comm,

Hvat skilur?

Ein premiugáta.

»Hvat skilur,« spurdi vísindamaðurin mikli (L. S.) i »Dimmalætting« á sinni, úttan at hugsa um, at sjáldan verður forvitni fegin. Ja, vísindamaðurin má væl spyrja. Hvat skilur yvirhøvur teir fyra politisku flokkarnar her á landi, hví hava vit bæði javnaðar, sjálvstýris-, loysingar- og sambandsflokk her í oyggjum, ei undir í, um teir visu spyrja.

Óivað er vísindamaður »Dimmalætting«ar ikki »stud. polit.«, tá hann framsetur ein slíkan spurning, so tað er ikki vegna hesa lærugrein, hann er blivin vísindaligur ráðgevari »Dimmalætting«ar; nei, við at taka studentsprógv í »nonsens« er L. S. blivin »cand. nonsens«, og hevur soleiðis við at gera alt »nonsens« í »Dimmalætting«.

Hvat skilur at? Um L. S. bara hevði fingið at víta hetta, so skuldi tungubandið nokk loysna; men ólukkufið, eingin sigur honum slíkt, og ættarbregi kemur ikki til sín rætt.

Fyri einaferð skyld er tað vert at hjálpa L. S. á glóð, tað nerrar ikki javnaðarmenn, um »Dimmal.« fyllist upp við ívælti, tað mega teir, ið eiga og stjórna »Dimmal.«, um.

Ókent fyri L. S. hava tveir hugsunarháttir altið verið til steðar, sogdir av tveimum, fyri L. S. ókendum monnum. Tann eini segði: sínum landi skyldar ein alt, meðan hin segði: sínum standi (klassa) skyldar ein alt. Tað kunnu vera so nógvir politiskir partaflokkar, tað vera vilja, so nógvir vísindamenn í »Dimmalætting«, tað vera vilja, aðra av hesum hugsanum mugu teir ognar sær, um ein skal hugsa sær at leggja uppí politikk. Kundi tað tí verið forvitnisligt at spurt L. S., hvørja stóðu hann ognar sær?

Hvat skilur sambandið frá sjálvstýring? Einki? Ja, hvat í víðu verið skilur flokkarnar at her á landi? Er hetta verið enn premiugáturnar frá »Buldog« at loysa? Men fyri at nærkast loysninginum, kundi L. S. so ikki vent sær til ein fiskimann og spurt hann, hvat ið skilur at millum reiðarinn og fiskimannin, ella til ein arbeidara og spurt, hvat skilur at millum hann og arbeisðsgevarin, kanska hann so fekk ferfin av, hvat ið skilur javnaðarmenn frá øðrum flokkum. Tá nú L. S. ikki hevur minsta fatanin av, hvat javnaðarstevnan er, so hjálpir alt einki, so verður tað onkur annar, ið loysur gátuna, og L. S. fær onga »premiugáta«.

»Í Føroyum skulu føroyingar ráða,« sogdu sjálvstýrismenn í 1906; »Í Føroyum skulu føroyingar ráða,« sogdu sambandsmenn 23 ár aftaná, í 1929, og sambandið var ikki meira forkomið av sambandsmonnum. »Sameina tað arbeidandi fólk — verið seg á sjógv ella landi — í ein klassavitandi javnaðar, fiskimanna- og arbeidaraflokk, fyri at vinna tað politiska og peningaliga ræði í landinum,« sogdu Føroya javnaðarmenn í 1928.

Ja, men hvat skilur at, tað skuldi væl ikki verið munurin millum »Udlandets Reaktion, Konservatismens Forpost paa Færoerne« og frælsisstarv Føroya fiski- og arbeisðsmanna? Um so ikki er, er gátan enn óloyst, og mega aðrir gátugraskarar fara í holt við hesa týðningarmiklu premiugátu,

men sum hava ein betur skalla til at loysa hesa flokku enn L. S. og Streymur.

Skattaálíking og fiskimenn.

Fyri at fáa greiðu á, ætint fiskimenn hava loyvi til at rokna oljuklæðir, styklar o. s. fr. sum »Driftsudgifter« og rokna tað frá í inntøkuni, ið skattast skal, havi eg, sum formaður Porkeris sóknarstýris, spurt amtio hesum máli viðvíkjandi og fingið so ljóðandi svar:

»I Anledning af Forstanderskabets Skrivelse af 29. Oktober 1929 vedrørende Spørgsmaalet om Fiskeres Berettigelse til at fradrage Udgifter til Beklædning m. v. i deres skattepligtige Indkomst, skal man meddele, at Landsoverskatteraadet tidligere har afsagt en Kendelse, hvori fastsættes, at en Fiskers Udgifter til Udrustning, Forplejning og særskilt Beklædning i Anledning af, at han i 5 Maaneder af vedkommende Regnskabsaar var paa Vesterhavsfiskeri, kan fradrages i Indtægten.

Det er selvfølgelig kun de ekstra Udgifter, der kan fradrages, f. Eks. for egen Forplejning, kun saa meget som denne maatte overstige, hvad Opholdet i Hjemmet vilde koste og for den særlige Beklædning, kun for saa stort et Beløb, som faktisk er medgaaet i Regnskabsaaret, med Fradrag af Værdien af de købte Genstande ved Aarets Afslutning.

Hvis den særskilte Beklædning f. Eks. har kostet 120 Kr. og man kan regne med, at den kan holde til Fiskeri i 3 Aar, kan der hvert Aar kun fradrages ¼ af 120 Kr.

Tessvegna at fleiri fiskimenn hava spurt meg til ráða hesum máli viðvíkjandi, vil eg gjøgnum »Føroya Social-Demokrat« gera teir kunnugar við avgerð yvirskattaráðsins.

J. H. Danbjørg.

Inserat.

Motorolier.

Lubricating Oils er Smøreolier til Maskiner, og er forskellige til Dampmaskiner, Dieselmotorer og Marinemotorer. Til Marinemotorer er kun en Slags Olie, men denne kan være tynd eller tyk, varierende i Flamme punkt, alt efter om de enkelte Motorer kræver det. Naar der tilbydes saa mange forskellige Mærker, som der nærmest er Motorer til, saa er dette kun Anvendelse af en ældgammel Salgvane, henholdende til det i almen Handel kendte Udtryk: »Smartness«, et Udtryk vi alle ved Betydningen af — og derfor ved vi ogsaa, at alle disse udbudte forskellige Mærker er en og den samme Olie.

Ocean Oil Co. Ltd, London, er selv Fabrikanten, og forskender Masser af Olie bl. a. til Danmark, hvor der ingen Fabrikanten er af »Lubricating Oils«. Paa Island anvendes disse Olier over det hele. Man sparer jo meget ved at købe direkte fra Fabrikanten, og saa ved man, hvad man faar.

A kajuni.

Tummas: Langt sidani eg så teg. Góðan dag og gleðilig jól og gleðiligt nýttár.

Niklas: Góðan dag, eg takki tær í líka máta, og eisini fyri at tú ikki hevur verið at sær, sidani atventan byrjaði.

Tummas: Men tað hevur ikki verið veður at farið út um gáttina í longri tíð.

Niklas: Tað ger nú tað sama, tað er nógv hent sidani vit sóust. T. d. var havnin innviga stutt fyri jól, so hon slapp undan at verða jólatroll.

Tummas: Havnin innviga nýstáðni? Hevur hon ikki verið bæði líflug, brúkt og brotin og manningin av skipum, ið ligið hava í henni, ætla sær í land, ið tað var pá liv og deyð at ligga um borð, og nógv ymist meira, fyri langari tíð sidani.

Niklas: Á jú, á jú, men Pyllurin helt tað ikki vera fyri mark, at havnin ikki bleiv víga inn, t. v. siga, ja eg skal roynd at forklára tær hetta nærmari — blástast inn, talast inn, rópast inn, larmast inn og róast inn, etast inn og drekast inn, dansast inn og dundrast inn, rudlast inn og slást inn, alt samalt við fyrrverki, forstendur tú.

Tummas: Tað veist tú, tað veist tú, Niklas. Hetta hevur sjálvandi verið ein av teim stóru hendinga atlogum hjá Peri og Póli — ja eg meini hjá øllum »epibilum« — at komið til troðið og fingið mangt ymist kynstislíga samanvart í skrutlin, tú veist, soleiðis sum teg gera mat til nú í tíðini, soleiðis at eingin veit, hvat tað er ein etur, tá tað smakkar av øllum øðrum úttan av tí, sum tað er.

Niklas: Á tíg, á tíg. Heldur tú, at hetta stás-býráðið vil bjóða »epibilum« til nakað borðhald? Nú ert tú heilt vindið óður. Nei, til áttið sigst, at býráðið hevði sýrgt væl fyri at bjóða sær sjálvum við. Nakrir av teim monnum, sum eru »i Byens Brode«, sum tað verður kallað, men so var tað mest so verið fínt slag og nakað av skramblið, sum illa slappst úttanum.

Tummas: Hvat tramin sigur tú, »epibilum« ikki við, og nakrir úr »Byens Brode«. Hvørjir vóru ta, sum ikki vóru við? Sig mær onkran.

Niklas: Uttan av Rædding, frá ravmannsverkinum, var eingin, heldur ikki sást nakað til Bukkváld og Fredensborgarin, kommunupolitisturin var ikki og bert helvin av havna-betjeningini. Heldur ikki sást nakað til skrivstovufólkini úr ráðhúsinum, tá tað Jens Christian er undantikin. Tá so nógv vóru logd burtur úr, kundi tað ikki ventast, teir skuldu minnst til Sámal Jóhan, sum teir hava fyri eygum hvønn dag. Kaminmaðurin slapp heldur ikki uppí part.

Tummas: Men formaðurin í »Havnar arbeisðsmannafelag« var væl boðin við, tú nevndi einki um hann.

Niklas: Formaðurin í »Havnar arbeisðsmannafelag« er ikki í »Byens Brode«.

Tummas: Formenninir í keypmannssforeiningini og reiðarafelagnum, eru teir ta í »Byens Brode«?

Niklas: Á tvass í teg, á jú, ánei, á jú, bæði jú og nei. Men tað var ikki soleiðis, eg meinti. Teg ymsu býráð, ið sitað hava, hava ongantíð haft nakað gott eyga til »Havnar arbeisðsmannafelag«, og at formaðurin í arbeisðsmannafelagnum ikki var boðin, men helst hava verið fyri dyggari at undirstrika semjuna um at venda ranga eyga til arbeisðsmannafelagið.

Tummas: Men har var væl onkur frá skiparafelagnum og fiskimannafelagnum?

Niklas: Á nei, á nei. Tað er sjófólk, ið er í hasum felagnum, og heldur tú, at eitt soverðið stás-býráð vil hava sjómannsformenn við og kanska broyta hitt fyriskipaða landkrabba-gongdagslagið á vigsluhátíðini, á nei, á nei.

Tummas: Á so, nú so, ja so, men

slapp »epibilum« so ikki við til nakað?

Niklas: Jú, »epibilum« slapp at dansa alla náttina fyri einki, t. v. s. umvegis skal »epibilum« jú betala sín part fyri dansin og eisini fyri áttið, sum teir ikki eingang fingi rákan av.

Tummas: »Pylle har Sejer vundet, hurra, hurra,« var tað ikki soleiðis, teg sungu á sinni.

Niklas: Jú, jú, Pylle har Sejer vundet, á ja, á ja.

Brillu-Per.

MONOPOL-POLITIK AF KNUD KORST

Efter alt at demme stiller Udviklingen her i Landet i Retning af en Trueslov og Oprettelse af et Organ (Trustkommission) til at føre Tilsyn med monopolistiske Dannelser indse for Erhvervslivet.

Et saadant Organ maa naturligvis først og fremmest have til Opgave at fastslaa, paa hvilke Omraader saadanne Sammenslutninger eksisterer, en Opgave, som paa mange Maader er særdeles vigtig og som vel ogsaa uden alfor megen Besvær vil kunne løses. Dernæst maa en saadan Kommission skulle fastslaa, om Monopolerne misbruger deres Magtstilling, f. Eks. til at faa Forbrugeren, hvilket straks er en langt vanskeligere Opgave. Men den tredje Opgave: at forslaa de bedst egnede Midler til at imødegaa saadanne Misbrug er vanskeligere at løse end de to første.

I Virkeligheden er Forholdene indenfor Erhvervslivet saa uensartede, at man ikke kan regne med et, men med mange Trustproblemer. For at give Læseren et Indtryk af disse Problemers mangfoldige Karakter skal jeg i det følgende omtale visse karakteristiske Træk ved forskellige eksisterende danske økonomiske Sammenslutninger.

Et Monopol kan opstaa paa forskellige Trin af den økonomiske Produktions og Omsætningsproces; og jo mere graderet denne Proces er, desto større Uensartethed finder vi med Hensyn til Trusters og Kartellers Virkeomraade. I et Land som Næstens Danmark, hvis Økonomi er baseret paa en stor Udenrigshandel, finder man saaledes talrige monopolagtige Dannelser paa Importhandelens Omraade.

Vort Land er som bekendt henvist til at indføre store Varemængder af meget forskellig Art, i første Række naturligvis Raavarer, Halvfabrikater og Hjælpestoffer, som vi ikke er i Stand til at producere selv. Men ogsaa en Mængde Færdigvarer, som: mange Tilfælde ikke vilde kunne produceres tilstrækkelig billigt i Industrier med saa lille et Hjemmemarked som det danske.

For at begynde Emnet skal jeg i det følgende nøjes med at omtale Forholdene for visse vigtige Raavarers og Hjælpestoffers Vedkommende. De vigtigste af disse Varer er Korn og Foderstoffer, Kul, Mineral, Olier, Raa-stoffer til den vegetabiliske Oleindustri, Træ, Jern og Metal: i raa eller halvt forarbejdet Tilstand.

Er der nu Monopol paa disse forskellige Omraader? Og i saa Fald hvilke Konsekvenser har disse paa de økonomiske Forhold løvrigt? Og hvad kan det Offentlige gøre?

Korn og Foderstoffer: Det karakteristiske ved denne Import, der andrager ca. 379 Mill. Kr. aarlig, er for Danmarks Vedkommende, at Afsmætningsmarkedet her er delt mellem en Række private Importører og de kooperative Importorganisationer. Om der bestaar et Samarbejde mellem disse to Parter, saaledes at man kan tale om et politisk Import-Kartel i Korn- og Foderstofferbranchen, skal jeg lade være usagt; det har undertiden været antydnet, at et saadant bestaar. Men selv om dette skulde være Tilfældet, saa maa et saadant Importmonopol være ret ufarligt for Forbrugeren, fordi Andelselskaberne har en saa stor Del af Importen i deres